

Təhsil müəssisələrinin İKT avadanlığı ilə təminatı

Arzu Quliyev

ADPU-nun dosenti

E-mail: quliyev.arzu.68@mail.ru

Rəyçilər: p.ü.f.d., dos. S.S. Həmidov,
t.e.ü.f.d. Ç.M. Həməzəyev

Açar sözlər: təhsil, tədris, kompüter şəbəkəsi, servis, İKT avadanlığı

Ключевые слова: образование, обучение, компьютерные сети, сервис, оборудование ИКТ

Key words: Equipment of net of education, teaching , computer, service, ICT equipment

Təhsil müəssisəsinin İKT avadanlığı ilə təminatı dedikdə, təkcə İKT avadanlığının tədris müəssisələrinə yerləşdirilməsi deyil, onun bu prosesə inteqrasiyası və vahid təhsil-informasiya sisteminin yaradılması başa düşülür. Bu prosesin pərakəndə halda aparılması yolverilməzdir. Təhsil müəssisələrinin İKT avadanlığı ilə təmin olunması və onun istifadəsi prosesində aşağıdakı əsas prinsiplər nəzərə alınmalıdır:

- İKT avadanlığından kompleks istifadənin effektivliyinə nail olunması;
- Avadanlığın parametrlərinin daimi müasirləşdirilməsi;
- Təhsil müəssisələrinin İKT-dən istifadə imkanlarının müxtəlif səviyyədə olması.

Təhsil müəssisələrinin İKT avadanlığı ilə təmin olunma prosesi aşağıdakıları nəzərdə tutur:

- təhsil müəssisəsinin İKT avadanlığını qəbul etməyə hazır olması;
- kompüter sinifləri (müəllim və şagird yerləri nəzərə alınmaqla);
- İKT avadanlığı (printer, skaner, rəqəmsal kamera, proyektor və s.) və effektivliyin artırılmasına xidmət edən digər texniki vasitələr;
- təhsilin idarə edilməsi prosesinin avtomatlaşdırılması üçün avadanlıq, şəbəkə avadanlığı, resurs mərkəzlərinin komplektləşdirilməsi üçün lazım olan avadanlıq və proqram təminatı;
- təhsil sahəsinin bütün istiqamətləri üzrə proqram-metodiki təminat;
- rəqəmsal fənn laboratoriyalarının yaradılması;
- müvafiq lisenziya və sertifikatları olan proqram məhsulları ilə təminat;
- mövcud avadanlığa proqram-texniki xidmət infrastrukturunun qurulması;
- təhsil müəssisəsindəki bütün kompüterlərin şəbəkəyə qoşulması (şəbəkəyə qoşulmamış ayrıca kompüterlərin mövcudluğu məqsəduyğun hesab olunmur);
- məktəblərdəki istifadə müddəti başa çatmış, fiziki olaraq yararsız olan avadanlığın müntəzəm olaraq yeniləşdirilməsi;
- kompüter siniflərinin sayca artırılması.

Nəticə. Müxtəlif fənlərin tədrisi məqsədilə nəzərdə tutulan kompüter sinifləri müəssisənin əsas informasiya özəyinə çevirməlidir. Odur ki, təhsil müəssisələrinin lazımı sayda kompüter sinifləri və bu siniflərin İKT avadanlığı ilə təchizatına ciddi fikir verilməlidir. Kompüter siniflərindən bütün gün ərzində maksimum istifadə üçün şərait yaradılmalı, dərslərdə vaxtlarda kompüter sinfinin imkanlarından səmərəli istifadə mexanizmi hazırlanmalıdır. Effektivliyin yüksəldilməsi üçün müəssisənin İKT avadanlığı və orada yaradılmış infrastruktur yalnız öyrənənlərin tədrisi üçün deyil, həm də tədris prosesinin bütün iştirakçılara, valideynlərə, hətta məktəbə yaxın sakinlərə də İKT savadlılığının artırılması

üçün şərait yaradılmalıdır.

Servis infrastrukturunun yaradılması.

Təhsil müəssisələrində istifadədə olan İKT avadanlığına aparat, proqram və metodiki xidmətin təşkili mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Texniki xidmət işi avadanlığın cari, əsaslı təmirini və informasiya-metodiki köməyin göstərilməsini əhatə etməlidir. Bu işə aşağıda göstərilən kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir:

- bütün ölkə üzrə servis mərkəzinin təşkilati strukturunun formalaşdırılması;
- texniki dəstək üzrə texniki-normativ və metodiki təminatın yaradılması;
- bütün səviyyələrdə servis mərkəzinin təşkili üçün kadrların hazırlanması;
- servis mərkəzinin maddi-texniki bazasının yaradılması;
- servis mərkəzi üçün “qaynar xətt” sisteminin yaradılması.

Təhsil müəssisələrinin genişzolaqlı İnternet bağlantısı ilə təmin olunması.

- Tədris müəssisələrinin genişzolaqlı İnternet/İntranet bağlantısının təşkili;
- Hər bir müəssisənin elektron məlumat bazasının – təhsil portalının hazırlanması və bütün struktur bölmələrin fəaliyyətinin portalda işıqlandırılması;
- elektron tədris vəsaitlərinin şəbəkə variantlarının yaradılması və açıq istifadə üçün yerləşdirilməsi və s.

Təhsilin informasiyalaşdırılmasında informasiya təhlükəsizliyinin təmin olunması.

İKT-nin sürətli inkişafı yeni imkanlar açmaqla yanaşı, həm də bir sıra problemlər yaradır. Təhsil sistemində bu, daha çox öyrənmələrin informasiya təhlükəsizliyinin təmin olunması ilə bağlıdır. Yeni informasiya mənbələrinə daxil olan istifadəçilər daha çox aşağıdakı təsirlərə məruz qalırlar:

- Psixiki-bioloji – uşaqlara mənfi psixoloji və fiziki təsir göstərən;
- Mədəni – uşaqların milli və mədəni özgürlüyünə təhdid yaradan;
- Sosial-iqtisadi – keyfiyyətli təhsil almaq imkanının bərabərsizliyini artıran.
- Ziyanlı məzmunu malik müxtəlif informasiyadan nəzarətsiz və başqasının intellektual mülkiyyətindən icazəsiz istifadənin (plagiathq) ziyanlı təsirləri nəzərə alınmalıdır.

Bütün bu təsirlərin aradan qaldırılması üçün aşağıdakılar gerçəkləşdirilməlidir:

- İnförmasiya təhlükəsizliyi məsələləri bütün elmi-texniki proqramlarda və təhsilin informasiyalaşdırılma layihələrində və proqramlarında nəzərə alınmalıdır;
- İnförmasiya təhlükəsizliyinin bütün istiqamətləri üzrə (təşkilati, normativ və texniki-texnoloji) zəruri sənədlər hazırlanmalıdır;
- İKT-dən istifadə ilə bağlı təhlükəsizlik məsələləri müəllimlərə, məktəblilərə, valideynlərə, təhsil sisteminin rəhbərlərinə və ictimaiyyətə çatdırılmalıdır;
- Uşaqlarda müəllif hüququna və özgəsinin intellektual mülkiyyətinə hörmət hissi aşılanmalıdır;
- İnförmasiya texnologiyalarının uşaqlara təsirləri ilə bağlı mövcud xarici təcrübə öyrənilməli və müvafiq tədqiqatlar aparılmalıdır.

Təhsildə informasiyalaşdırmanın elmi və tədris-metodiki təminatı.

Təhsildə informasiya texnologiyalarının tətbiqinin inkişaf tendensiyası analiz olunmalı, dünya təcrübəsi öyrənilməlidir. Bu sahədəki tədqiqatlar informasiya cəmiyyətinin formalaşma istiqamətlərini və sosial-iqtisadi proseslərin qanunauyğunluqlarını öyrənməyə və müasir İKT-dən daha effektiv istifadə edilməsinin nəzəri və metodoloji aspektlərini həll etməyə imkan yaratmalıdır.

İKT-nin təhsilin müxtəlif sahələrində tətbiqinin nəzəri-metodoloji və tətbiqi aspektlərinin

hazırlanması aşağıdakıları nəzərdə tutur:

- Kompüter siniflərinin, proqram təminatının, şəbəkələrin və idarəetmə sistemlərinin ən optimal konfigurasiyalarının hazırlanması;
- İKT-nin təhsildə tətbiqinin yeni, daha effektiv variantlarının hazırlanması;
- Müxtəlif informasiya sistemlərinin, məsafədən təhsil və multimedia vasitələrinin tətbiqi ilə bağlı meydana çıxan yeni nəzəri məsələlərin öyrənilməsi;
- Kadrların yenidən hazırlanması sahəsində İKT nəzəriyyəsinin və yeni şəraitdə istifadə metodologiyasının hazırlanması;
- Təhsilin müxtəlif sahələrində yerli və qlobal şəbəkələrin səmərəli tətbiqinin elmi əsaslarının hazırlanması;
- Təhsildə İKT-nin tətbiqinin gedişi ilə bağlı elmi-praktik konfransların keçirilməsi;
- Təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması problemləri ilə məşğul olan elmi-tədqiqat mərkəzinin yaradılması;
- Təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üzrə elmi-pedaqoji jurnalın təsis edilməsi;
- Təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üzrə xarici elmi-pedaqoji və metodiki ədəbiyyatın tərcümə və çap olunması.

Təhsilin informasiyalaşdırılması sahəsində hüquqi normativ bazanın yaradılması.

- Mövcud təhsil qanunvericiliyinin təhsildə İKT-nin tətbiqi ilə bağlı tədris və təhsil prosesinin bütün sahələrində yaranan münasibətlərin tənzimlənməsinə uyğunlaşdırılması;
- İKT-nin tətbiqi ilə bağlı təhsil standartlarının təkmilləşdirilməsi, müxtəlif fənlərin tədrisində İKT-nin tətbiqinə yönəlmiş müddələrin öz əksini tapması;
- Məktəblərə verilən avadanlığın və proqram texniki-təminatın standartlarının hazırlanması;
- İKT avadanlığından və İnternetdən məktəbdə istifadə üzrə sanitar-gigiyenik qaydaların və normaların hazırlanması;
- Təhsilin informasiyalaşdırılmasının tədqiq edilməsi üçün Monitoring Sisteminin və onun elmi-metodiki təminatının hazırlanması;
- Məktəblərə verilən kompüter siniflərinə və proqram təminatına qoyulan tələblərin hazırlanması.

Məqalənin aktuallığı. İKT-nin sürətli inkişafı yeni imkanlar açmaqla yanaşı, həm də təhsil sistemində daha çox öyrənənlərin informasiya təhlükəsizliyinin təmin olunmasını tələb edir ki, bu da məqalənin aktuallığını göstərir.

Məqalənin elmi yeniliyi. Elmi yenilik ondan ibarətdir ki, təhsil prosesinin bütün sahələrində yaranan münasibətlərin tənzimlənməsinə uyğunlaşdırılması.

Məqalənin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Məqalədən ali və orta ixtisas məktəblərinin müəllimləri, tələbələr və magistrantlar istifadə edə bilər.

Ədəbiyyat

1. Красинская Л.Ф. Учимся учить по-новому, или о неиспользованных возможностях лекции / Л.Ф. Красинская // Высшее образование в России, 2011, № 2.
2. Колесникова, И. А. Коммуникативная деятельность педагога: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / И.А. Колесникова; под ред. В. А. Слостенина. М., 2007.
3. Акулич, М. М. Образование в условиях глобализации / М.М. Акулич // Университетское управление, 2005, № 5.

A. Кулиев

Обеспечение оборудованием ИКТ учреждений образования

Резюме

Среди оборудования используемых в учреждениях образования особую важность имеют аппаратные, программные и организационно-методические службы.

A. Guliyev

The guarantee with ICT equipment of the educational institutions

Summary

Apparatus, program and forming of the methodical service assumes vital importance between equipment of ICT being in the usage.

Redaksiyaya daxil olub: 11.03.2019